

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2006-47

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntapolitiikan laitos	
Tekijä-Författare-Author Näkki, Pirjo			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Vankien velkaantuminen ja sosiaalinen integraatio			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalityö			
Työn laji-Arbetets art-Level Lisensiaatintyö		Aika-Datum-Month and year 2006-02-06	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 205 s., 41 liites.
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksessa tarkastellaan vankilasta vapautuvien vankien sosiaalista integraatiota ja sitä, mikä merkitys vankien veloilla on yhteiskuntaan integroitumisessa. Tutkimus tuottaa myös tietoa siitä, miten vapautuvien vankien tukijärjestelmiä tulisi kehittää. Aihetta lähestytään tarkastelemalla hyvinvointiyhteiskunnan sosiaalisen integraation murrosta ja haasteita sekä velkaongelmista käytyä teoreettista keskustelua. Tutkimuksen tuloksia vertaillaan osin vuonna 1991 tehtyyn vankien velkaselvitykseen.</p> <p>Tutkimuksessa sovelletaan aineistotriangulaatiota. Tutkimuksen aineiston muodostaa 470 vapautuvan vangin kyselyaineisto sisältäen myös laadullista aineistoa. Lisäksi tutkimuksen aineistona on yhdeksän vapautuneen vangin haastattelut.</p> <p>Vangit olivat sosiaaliselta taustaltaan monella eri mittarilla mitattuna huono-osaisia. Absoluuttisen asunnottomia oli ollut ennen vankilaan joutumista 13 % tutkituista. Koulutustaso oli alhainen; puolella ei ollut ammatillista koulutusta. Työttöminä ennen vankilarangaistuksen suorittamista oli ollut 37 % eikä työelämässä ollut mukana koskaan ollut 12 % tutkituista. Toimeentulon rakenne muodostui enimmäkseen sosiaalityöstä, ja 40 % oli saanut toimeentuloa myös rikoksista. Lastensuojelutausta oli tutkituista 22 %:lla. Psykkisten rasitusoireiden määrälliset osuudet olivat korkeita ja itsemurha-ajatuksia oli ollut vapautuvista vangeista 17 %:lla.</p> <p>Velkaantuneita vapautuvista vangeista oli 81 %. Velkaantumisen rakenne painottui rikosperusteisiin korvauksiin ja maksamattomiin sakkoihin samoin kuin vuoden 1991 selvityksessä. Vuokravelat olivat lisääntyneet runsaassa kymmenessä vuodessa lähes kolmenkertaisesti. Takausvelat eivät sen sijaan enää kuuluneet velkaantuneen vangin velkaprofiiliin. Tutkimuksessa tuli esiin myös laittomien velkojen osuus; näitä velkoja oli 15 %:lla tutkituista. Velkoihin kohdistuneet perintätoimet olivat lisääntyneet edellisen selvityksen ajankohdasta. Velkojen kokemisessa oli tapahtunut myös muutoksia: ainoastaan 8 % tutkituista koki, ettei heillä ollut merkittävää velkaongelmaa, kun vastaavasti vuonna 1991 määrä oli 23 % eli velkaantumisen ongelmat ovat lisääntyneet vapautuvien vankien keskuudessa runsaassa kymmenessä vuodessa. Velkaantuneista vangeista 38 % ilmoitti siirtyvänsä vapautumisen jälkeen tekemään töitä harmaan talouden puolelle, koska ulosmittaus palkasta koettiin kohtuuttomaksi. Velkaantuminen oli yleensä alkanut päihteiden käytöstä ja siihen liittyvästä rikoskierteeseen joutumisesta. Päihdeongelmista huolimatta vapautuneet vangit eivät kiinnittyneet nykyisiin päihdekuntoutuspalveluihin.</p> <p>Vapautuvista vangeista 86 % oli motivoitunut selvittämään velkaongelmiaan, ja kaikkein motivoituneimpia olivat huumoririkoksista tuomitut. Velkojen selvittelyyn oli vankilahenkilökunnalta saanut apua ainoastaan 6 % tutkituista. Ylipäänsä vankila-aikaista tukea saatiin eniten vankilan sosiaalityöntekijöiltä ja -ohjaajilta, sen sijaan muilta ammattiryhmiltä saatu tuki oli vähäistä. Vangit kokivat jääneensä vaille psykososiaalista tukea vankila-aikanaan.</p> <p>Vangit toivat rikoksetoman elämän esteinä esiin teemoina päihteiden käytön ja muun huono-osaisuuden, päihteisiin ja kaveripiiriin kiinnittymisen, velkaantumisen sekä tekojen vastuullisuuden.</p> <p>Tutkimuksen keskeinen tulos on, että velkaantuneet vangit vapautuvat joko sosiaalityöriippuvuuteen tai siirtyvät tekemään usein työtä ilman verokirjaa vahvistaen yhteiskunnan harmaata taloutta. Myös laittomaan toimintaan liittyvät velat pitävät huolta siitä, että osa vapautuvista vangeista pysyy kiinni rikoskierteessä maksaakseen takaisin näitä velkoja.</p> <p>Tutkimuksessa esitetään keskeisemmäksi uudeksi kriminaalipolitiikan keinoksi rikosperusteisille korvauksille nykyisen yksityishenkilön velkajärjestelyn kaltaista järjestelmää.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords vangit - velkaantuminen sosiaalinen integraatio sosiaalinen tuki			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			